

GREENPEACE

İÇİNDE NE VAR

Market Zincirlerinde
Pestisit Şeffaflığı Kampanyası,
El Kitabı

Eylül 2026

Yönetici Özeti.....	3
1. Neden Bu Konuyu Önemsiyoruz: Sistemik Bir Kriz.....	3
Sofradan Kopuş.....	3
Küresel Çifte Standart ve Ekolojik Kırılganlık.....	4
Yapısal / Tekelci Kök Neden.....	4
2. Arka Plan: 2020'den Bugüne Süregelen Bir Mücadele.....	4
3. Neden Marketler?.....	5
4. Bilimsel Arka Plan: Kokteyl Etki ve Çocuk Sağlığı.....	6
5. Dört Temel Talep.....	6
6. Metodoloji: Market Karnesi.....	7
7. Bulgular: Ay 1 — Domates.....	7
Numune Sonuçları (Temmuz 2026).....	8
Ay 1 Market Karnesi.....	9
8. Sonuç ve Çağrı.....	9
Ekler.....	10
Ek -1 Analiz Sonuçları.....	10
Ek-2 Gıda Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Değerlendirmesi	14
Kaynakça.....	17

Yönetici Özeti

Greenpeace Türkiye, "İçinde Ne Var?" kampanyasıyla Türkiye'nin en büyük beş organize perakende zincirinden — A101, BİM, CarrefourSA, Migros ve ŞOK — taze meyve-sebze tedarik zincirlerinde tam şeffaflık, kokteyl etkisine (kümülatif toksisite) sıfır tolerans, daha katı kalıntı limitleri ve çiftçi refahının korunmasını talep ediyor (<https://icindenevar.org>).

Kampanya boyunca düzenli aralıklarla belli ürünlere odaklanan pestisit analizleri yapılması planlanıyor. Kampanyanın ilk ayında (Temmuz 2026), beş zincirin dört ilçedeki şubelerinden alınan 20 domates numunesinin bağımsız, akredite bir laboratuvarında yapılan analizinde: numunelerin %15'i mevzuata aykırı bulundu (bunlardan biri 2010'dan bu yana tamamen yasaklı bir madde içeriyor), %35'inde üçten fazla pestisit bir arada tespit edildi, %70'inde en az bir PFAS'li madde bulundu ve yalnızca %5'inde hiçbir pestisit izine rastlanmadı. Bu sonuçlara göre hazırlanan Market Karnesi'nde beş zincirden yalnızca biri (ŞOK) "C" notu alabilirken, diğer dördü "D" bandında kaldı (A101 tarafından satın alınmasına rağmen CarrefourSA'nın bağımsız organizasyon yapısının korunması sebebiyle kampanyada bu ayrım sürdürülmüştür).

1. Neden Bu Konuyu Önemsiyoruz: Sistemik Bir Kriz

Bu kampanyayı yalnızca bir gıda güvenliği meselesi olarak değil, iç içe geçmiş bir sağlık, ekonomi ve ekoloji krizinin parçası olarak ele alıyoruz.

Sofradan Kopuş

TÜİK'in 2025 Sağlık Araştırması'na göre toplumun %62,3'ü gününü hiç taze sebze ya da meyve tüketmeden tamamlıyor; 15-24 yaş grubunda günlük meyve tüketimi 2010'daki %54,6'dan 2025'te %22,2'ye gerilemiş durumda. Bu çöküşün iki nedeni birbirini besliyor: yüksek gıda enflasyonu hanelerin taze gıdaya erişimini kısıtlarken, pestisit kalıntısı korkusu erişebilenleri de raflardan uzaklaştırıyor. Sonuç, artan obezite ve kronik hastalık yükü olarak (15 yaş

üstünde obezite oranı 2022'de %20,2'den 2025'te %21,8'e yükseldi) topluma geri dönüyor.

Küresel Çifte Standart ve Ekolojik Kırılmalı

Sorunun ekolojik ve küresel bir boyutu da var. Greenpeace'in araştırma birimi Unearthed ile Public Eye'in Eylül 2025'te yayımladığı araştırma, Avrupa Birliği'nin kendi topraklarında yasakladığı yüksek riskli pestisitleri — Bayer, Syngenta, BASF gibi şirketler aracılığıyla — Türkiye dahil düşük ve orta gelirli ülkelere ihraç etmeye devam ettiğini ortaya koydu. Bu çifte standardın sonucu da görünür durumda: Avrupa Komisyonu'nun Gıda ve Yem için Hızlı Alarm Sistemi (RASFF) verilerine göre Türkiye, 2025'te AB'ye gönderdiği gıdalarda pestisit nedeniyle en çok bildirim alan ikinci ülke oldu. Kimyasal girdiye bağımlı, tekelleşmiş üretim modeli hem insan sağlığını hem toprağın ve ekosistemlerin uzun vadeli direncini zayıflatıyor; dördüncü talebimizdeki agroekolojik geçiş, yalnızca pestisit azaltımı değil, iklim değişikliğinin baskısı altındaki tarım sistemi için daha dayanıklı bir üretim modeline geçiş anlamına da geliyor.

Yapısal / Tekelci Kök Neden

Bu tablonun kök nedeni bireysel çiftçi tercihleri değil, tedarik zincirinin her halkasındaki yoğunlaşma. GRAIN'in Gıda Sisteminde Kurumsal Yoğunlaşma raporuna göre küresel pestisit pazarının %62'si yalnızca dört şirketin (Bayer, Syngenta, BASF, Corteva) elinde. Çiftçinin kimyasal girdiye bağımlılığı, tohumdan pestisite uzanan bu küresel tekelci yapının doğal bir sonucu. Aynı yoğunlaşma dinamiği aşağıda ayrıntılandığımız gibi Türkiye'de organize perakende pazarında da tekrarlanıyor. Küresel tekelleşmeden ulusal perakende oligopolüne, oradan da hanedeki gıda erişimi krizine uzanan bu zincirde, ellerindeki pazar gücü nedeniyle doğrudan müdahale edilebilir tek nokta.

2. Arka Plan: 2020'den Bugüne Süregelen Bir Mücadele

Greenpeace Türkiye, uzun yıllardır pestisit sorununa dikkat çekiyor. 2020'de gıda mühendisi ve halk sağlığı uzmanı Dr. Bülent Şık ile hazırladığımız "Soframızdaki Tehlike: Pestisit" raporu, 90 domates/salatalık/biber numunesinin %15,6'sında mevzuata aykırı pestisit kalıntısı bulunduğunu ortaya koydu. 2025'te yine Dr. Şık ile hazırladığımız "Pestisitler ve Çocuklar" raporu,

süper market ve pazarlardan toplanan 155 numunenin üçte birinde mevzuata aykırılık, %61'inde birden fazla pestisit kalıntısı ve %43'ünde en az bir PFAS'li madde tespit etti.

Bu bulgular üzerine yürüttüğümüz "Zehir Etme" kampanyası kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan pestisit denetim sonuçlarının açıklanmasını talep ettik; bilgi edinme başvurumuza zamanında yanıt verilmemesi üzerine süreci mahkemeye taşıdık. 28 Ekim 2025'te Ankara 5. İdare Mahkemesi, pestisit kalıntı sonuçlarının çevresel bilgi olduğuna ve gizlenemeyeceğine hükmetti. Bakanlık bu kararın ardından 2021-2023 döneminde 55 üründe yapılan 246.946 denetimden 6.369'unda uygunsuzluk tespit edildiğini açıkladı ancak hangi üründe, hangi pestisitte, ne kadar aşım olduğu bilgisini paylaşmadı; markalar hâlâ "ticari sır" gerekçesiyle gizleniyor.

Bu şeffaflık direnci karşısında, kampanyamızın odağını tarladan rafa kadar üretim koşullarını fiilen belirleyen en önemli aktörlerden organize perakende zincirlerine yönelttik. ŞOK Market'in kısıtlı ürün gruplarında da olsa laboratuvar denetimine başladığını duyurması, piyasadaki "denetim altyapısı kurmak maliyetli ve imkânsız" savunmasını çürüten bir kırılma noktası oldu.

3. Neden Marketler?

Rekabet Kurumu'nun 2012 ve 2022 tarihli Hızlı Tüketim Malları (HTM) Sektör İncelemesi raporlarına göre en büyük dört organize perakendeci, devasa bir "alıcı gücüne" (buyer power) sahip. İlk dört firmanın (BİM, A101, Migros, Şok) genel HTM perakende pazarında yoğunlaşma oranı da 2010'da %12,64 iken 2021'de %59,15'e ulaşmış durumda.

Resmi raporlara göre bu güç kötüye kullanılmadan da kalmadı: Rekabet Kurumu 2021'de aynı beş zincire fiyat koordinasyonu / kartel suçlamasıyla toplamda milyarlarca TL idari para cezası kesti; şirketlerin itirazı reddedildi.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 21. maddesinin 5. fıkrası açık: "Gıda kodeksine aykırı gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzeme üretilemez, işleme tâbi tutulamaz ve piyasaya arz edilemez." Bu madde zincir marketlere, doğrudan sorumluluk tanımlıyor.

4. Bilimsel Arka Plan: Kokteyl Etki ve Çocuk Sağlığı

"Pestisitler ve Çocuklar" raporumuzun ortaya koyduğu üzere, tek bir pestisidin yasal limitin altında kalması yeterli bir güvence değil: Numunelerin %61'inde birden fazla pestisit kalıntısı bir arada bulunuyor ve bu "kokteyl etki", özellikle çocuklarda gelişimsel toksisite riski taşıyor. Bilim bu kümülatif etkinin tam sonuçlarını henüz öngöremiyor; bu nedenle kampanyamız, tek tek maddelerin yasal limitini değil, bir üründe aynı anda bulunabilecek azami pestisit sayısını (3) sınırlamayı "kırmızı çizgi" olarak belirliyor.

Sorunun uluslararası boyutu da büyüyor: RASFF 2025 verilerine göre Türkiye, AB'ye gönderdiği gıdalarda pestisit nedeniyle en çok bildirim alan ikinci ülke; alınan 105 bildirimin 51'i sınırdan çevrildi, bunların yarıdan fazlası biberden kaynaklandı ve 8'inde Türkiye'de biberde kullanımı yasaklı olan Formetanate maddesi tespit edildi.

5. Dört Temel Talep

Organize perakende pazarını yöneten beş zincirden, vitrinlik sürdürülebilirlik projeleri yerine sistemsel dört ana dönüşüm talep ediyoruz:

- **Tam Şeffaflık:** Tüm yaş meyve-sebze tedarik zincirinde bağımsız laboratuvar denetimlerinin standartlaştırılması ve sonuçların şeffaflaştırılması.
- **Kokteyl Etkisine (Kümülatif Toksisite) Sıfır Tolerans:** Bir üründe, yasal sınırların altında dahi olsa, en fazla 3 farklı pestisit etken maddesine izin verilmesi.
- **Maksimum Kalıntı Limitlerinin (MRL) İyileştirilmesi:** Perakendecilerin kendi iç standartlarını kurgulayarak, devletin belirlediği limitleri %20 oranında daha katı bir kabul kıstasına çekmeleri.
- **Çiftçi Refahının Korunması:** Zehirsiz ve ekolojik üretime geçiş için çiftçiye teşvik, zirai mühendis desteği, prim, adil sözleşme sunularak, tarladaki dönüşüm maliyetinin salt üreticiye yıkılmasının önüne geçilmesi.

6. Metodoloji: Market Karnesi

Taleplerimizi somut, ölçülebilir bir izleme aracına dönüştürmek için çeşitli aralıklarla güncellenecek bir Market Karnesi geliştirdik. Karne iki eksenden oluşuyor: Marketlerin kamuoyuna açıkladığı politika taahhütleri ("Kurumsal Taahhütler", 75 puan) ve o ay bağımsız laboratuvarında test edilen numunelerin gerçek sonuçları ("Raf Gerçekliği", 25 puan). Bu karne kurgusu hazırlanırken son derece sınırlı sayıda örneklem üzerinden analiz yapıldığı ve dolayısıyla yanlış genellemelerin önüne geçilmesi amacıyla pestisit analiz sonuçlarına özellikle düşük puan ayrıldı. Kurumsal Taahhütler eksenini dört alt kırılıma sahip:

- Şeffaflık ve Bağımsız Denetim — 35 Puan (Sadece belli ürünler yönelik kısmi şeffaflık: 15 puan)
- Kokteyl Etki Politikası — 15 Puan
- Çiftçi Refahı ve Adil Geçiş — 15 Puan (Sadece teknik/danışmanlık desteği: 5 puan)
- MRL İyileştirmesi (%20 daha katı) — 10 Puan

Raf Gerçekliği eksenini ise iki kırılıma ve birer ceza/bonus puanına sahip:

- Yasal Limit (MRL) Uyumluluğu — 15 Puan
- Tüm numunelerde azami 3 ve altı madde bulunması — 10 Puan
- Herhangi bir üründe sıfır pestisit kalıntısı tespit edilirse zehirsiz ürün bonusu: +5 Puan
- Yasaklı ürün cezası: Raf Gerçekliği puanı doğrudan 0'a düşer

Bir numunede yasaklı ya da ruhsatsız bir madde tespit edilmesi durumunda, market o ay için otomatik olarak en fazla "C" notu alabilir ve hiçbir politika taahhüdü bu bulguyu telafi edemez.

7. Bulgular: Ay 1 — Domates

Temmuz 2026'da İstanbul'un dört ilçesinden (Sultanbeyli, Sancaktepe, Ataşehir, Kadıköy) beş zincirin şubelerinden domates numuneleri toplandı. İlçeler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'na (SEGE) göre Anadolu yakasında en yüksek ve en düşük ilçeler üzerinden seçildi. Domates, mevsimsel ve üretim koşulları itibarıyla en düşük kalıntı ihtimaline sahip ürünlerden biri olduğu için özellikle tercih edildi. Yani aşağıdaki bulgular asgari bir tabloyu yansıtıyor.

- Beş marketten alınan 20 domates numunesinin 3'ünde (%15) mevzuata aykırılık tespit edildi.
- Mevzuata aykırılık çıkan 3 üründen 2'sinde domateste ruhsatsız bir etken madde kullanıldı; 1'inde 31.12.2010 itibarıyla tamamen yasaklanmış bir etken madde (Chlorfenapyr) tespit edildi.
- Yasaklı etken madde dışında iki mevzuat ihlalinin ise reyonda sergilenen Hal Kayıt Sistemi bilgilerine göre iyi tarım logolu ürünlerde gerçekleşmesi dikkat çekti.
- 20 numunenin 7'sinde (%35) 3'ten fazla pestisit bir arada bulundu.
- 20 numunenin 14'ünde (%70) en az 1 PFAS'li madde tespit edildi.
- 20 numuneden yalnızca 1'inde (%5, Migros/Kadıköy) hiçbir pestisit izine rastlanmadı.

Bulgular, Gıda Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği'ne göre yaptığı yazılı değerlendirmeye de teyit edilmiştir (Ek-2).

Numune Sonuçları (Temmuz 2026)

İlçe	Market	Toplam Etken Madde Sayısı	Mevzuat İhlali	PFAS'li Madde Sayısı
Ataşehir	A101	3	1 (Chlorfenapyr — yasaklı)	1
Kadıköy	A101	6	0	0
Sancaktepe	A101	3	0	1
Sultanbeyli	A101	1	0	0
Ataşehir	BİM	3	0	1
Kadıköy	BİM	1	0	1
Sancaktepe	BİM	3	0	2
Sultanbeyli	BİM	6	1 (Cyromazine — ruhsatsız)	1
Ataşehir	CarrefourSA	2	0	0
Kadıköy	CarrefourSA	3	1 (Pirimiphos-methyl — ruhsatsız)	1
Sancaktepe	CarrefourSA	3	0	2
Sultanbeyli*	CarrefourSA	4	0	3
Ataşehir	Migros	4	0	2
Kadıköy	Migros	0	0	0
Sancaktepe	Migros	2	0	0

Sultanbeyli	Migros	3	0	2
Ataşehir	ŞOK	5	0	1
Kadıköy	ŞOK	5	0	2
Sancaktepe	ŞOK	5	0	3
Sultanbeyli	ŞOK	3	0	0

* CarrefourSA'nın Sultanbeyli'de şubesi bulunmadığından, bu zincirin dördüncü numunesi Sancaktepe'den ikinci bir şubeden alınmıştır.

Ay 1 Market Karnesi

Market	Kurumsal Taahhütler	Raf Gerçekliği	Toplam	Not	Not Düşüren Ana Etken
A101	0 / 75	0 / 25	0 / 100	D	Sistemik kilit: Yasaklı madde (Chlorfenapyr)
BİM	0 / 75	0 / 25	0 / 100	D	Sistemik kilit: Ruhsatsız madde (Cyromazine)
Carrefour SA	0 / 75	0 / 25	0 / 100	D	Sistemik kilit: Ruhsatsız madde (Pirimiphos-methyl)
Migros	0 / 75	20 / 25	20 / 100	D	Bir üründe hiç kalıntı çıkmaması notu artırırken kokteyl etki ve politika eksikliği notu düşürdü
ŞOK	15 / 75	15 / 25	30 / 100	C	Kısmi şeffaflık taahhüdü + ihlal yok

Tam laboratuvar analiz raporu bu belgenin ekinde ayrıca paylaşılmaktadır (Ek-1).

8. Sonuç ve Çağrı

Lansmandan önce Tarım ve Orman Bakanlığı ve beş zincirin üst yönetimleriyle temasa geçtik; kampanya taleplerimizi, ilk ay bulgularını paylaştık ve görüşme talep ettik. Bu diyalogu, karnenin çeşitli aralıklarla güncellenmesiyle birlikte sürdürmeyi taahhüt ediyoruz.

Sağlıklı gıdaya erişim bir haktır. Resmi verilere göre daha 2021 yılında pazarın yaklaşık yüzde 60'ını kontrol eden zincirler, bu gücün gerektirdiği sorumluluğu da taşımali. Tüketicileri de bu sürece davet ediyoruz: Market Karnesi sonuçlarını takip edin, <https://icindenevar.org/> adresinden çalışmalarımızı paylaşın ve "içinde ne var?" sorusunu sormaya devam edin — çünkü rafları değiştirecek olan, bu sorunun yükselen sesidir.

Ekler

Ek -1 Analiz Sonuçları

Numune Kod Numarası	Numune Kodu	İlçe	Market	Tespit Edilen Etken Madde	Kalıntı Miktarı (mg/kg)	Ölçüm Belirsizliği (± mg/kg)	ÖB Sonrası Değer (Referans)	Güncel TGK Yasal Limit (mg/kg)	Değerlendirme (Referans: ÖB Sonrası)
180-2026-00030660	BSu1	Sultanbeyli	A101	Deltamethrin (cis-deltamethrin)	0,009	± 0.004	0,005	0,1	Uygun
180-2026-00030661	CSu1	Sultanbeyli	Bim	Deltamethrin (cis-deltamethrin)	0,009	± 0.004	0,005	0,1	Uygun
180-2026-00030661	CSu1	Sultanbeyli	Bim	Chlorantraniliprole	0,012	± 0.006	0,006	0,6	Uygun
180-2026-00030661	CSu1	Sultanbeyli	Bim	Cyromazine	0,024	± 0.012	0,012	0,01	Domateste izinsiz
180-2026-00030661	CSu1	Sultanbeyli	Bim	Flutriafol	0,006	± 0.003	0,003	0,8	Uygun
180-2026-00030661	CSu1	Sultanbeyli	Bim	Methoxyfenozide	0,082	± 0.041	0,041	0,6	Uygun
180-2026-00030661	CSu1	Sultanbeyli	Bim	Pyridaben	0,015	± 0.007	0,008	0,15	Uygun
180-2026-00030662	DSu1	Sultanbeyli	Carrefour	Cyantraniliprole	0,078	± 0.039	0,039	1	Uygun
180-2026-00030662	DSu1	Sultanbeyli	Carrefour	Cyflumetofen	0,012	± 0.006	0,006	0,4	Uygun
180-2026-00030662	DSu1	Sultanbeyli	Carrefour	Flonicamid (toplam)	0,033	± 0.017	0,016	0,5	Uygun
180-2026-00030662	DSu1	Sultanbeyli	Carrefour	Flupyradifurone	0,009	± 0.004	0,005	0,7	Uygun
180-2026-00030663	OSu1	Sultanbeyli	Migros	Flonicamid (toplam)	0,023	± 0.011	0,012	0,5	Uygun
180-2026-00030663	OSu1	Sultanbeyli	Migros	Flupyradifurone	0,049	± 0.025	0,024	0,7	Uygun
180-2026-00030663	OSu1	Sultanbeyli	Migros	Pyridaben	0,005	± 0.003	0,002	0,15	Uygun

180-2026-00030664	TSu1	Sultanbeyli	Şok	Deltamethrin (cis-deltamethrin)	0,006	± 0.003	0,003	0,1	Uygun
180-2026-00030664	TSu1	Sultanbeyli	Şok	Chlorantraniliprol e	0,009	± 0.004	0,005	0,6	Uygun
180-2026-00030664	TSu1	Sultanbeyli	Şok	Cyromazine	0,02	± 0.01	0,01	0,01	Uygun
180-2026-00030665	BSa2	Sancaktepe	A101	Chlorantraniliprol e	0,008	± 0.004	0,004	0,6	Uygun
180-2026-00030665	BSa2	Sancaktepe	A101	Cyromazine	0,01	± 0.005	0,005	0,01	Uygun
180-2026-00030665	BSa2	Sancaktepe	A101	Methoxyfenozide	0,02	± 0.01	0,01	0,6	Uygun
180-2026-00030666	CSa2	Sancaktepe	Bim	Lambda-cyhalot hrin (toplaml)	0,022	± 0.011	0,011	0,07	Uygun
180-2026-00030666	CSa2	Sancaktepe	Bim	Indoxacarb (toplaml)	0,006	± 0.003	0,003	0,01	Uygun
180-2026-00030666	CSa2	Sancaktepe	Bim	Spirotetramat (toplaml)	0,007	± 0.004	0,003	1	Uygun
180-2026-00030667	DSa2	Sancaktepe	Carrefour	Flonicamid (toplaml)	0,047	± 0.024	0,023	0,5	Uygun
180-2026-00030667	DSa2	Sancaktepe	Carrefour	Flupyradifurone	0,075	± 0.037	0,038	0,7	Uygun
180-2026-00030667	DSa2	Sancaktepe	Carrefour	Pyridaben	0,014	± 0.007	0,007	0,15	Uygun
180-2026-00030668	OSa2	Sancaktepe	Migros	Boscalid	0,011	± 0.005	0,006	3	Uygun
180-2026-00030668	OSa2	Sancaktepe	Migros	Spirotetramat (toplaml)	0,006	± 0.003	0,003	1	Uygun
180-2026-00030669	TSa2	Sancaktepe	Şok	Boscalid	0,095	± 0.048	0,047	3	Uygun
180-2026-00030669	TSa2	Sancaktepe	Şok	Cyantraniliprole	0,024	± 0.012	0,012	1	Uygun
180-2026-00030669	TSa2	Sancaktepe	Şok	Flonicamid (toplaml)	0,036	± 0.018	0,018	0,5	Uygun

180-2026-00030669	TSa2	Sancaktepe	Şok	Flupyradifurone	0,005	± 0.003	0,002	0,7	Uygun
180-2026-00030669	TSa2	Sancaktepe	Şok	Spiromesifen	0,037	± 0.018	0,019	1	Uygun
180-2026-00030670	BAt3	Ataşehir	A101	Chlorfenapyr	0,096	± 0.048	0,048	0,01	31.12.2010'dan bu yana tamamen yasaklı
180-2026-00030670	BAt3	Ataşehir	A101	Chlorantraniliprol e	0,051	± 0.025	0,026	0,6	Uygun
180-2026-00030670	BAt3	Ataşehir	A101	Spirotetramat (toplam)	0,006	± 0.003	0,003	1	Uygun
180-2026-00030671	CAt3	Ataşehir	Bim	Flupyradifurone	0,092	± 0.046	0,046	0,7	Uygun
180-2026-00030671	CAt3	Ataşehir	Bim	Pyridaben	0,006	± 0.003	0,003	0,15	Uygun
180-2026-00030671	CAt3	Ataşehir	Bim	Pyriproxyfen	0,027	± 0.013	0,014	0,7	Uygun
180-2026-00030672	DAt3	Ataşehir	Carrefour	Boscalid	0,28	± 0.14	0,14	3	Uygun
180-2026-00030672	DAt3	Ataşehir	Carrefour	Pyraclostrobin	0,024	± 0.012	0,012	0,3	Uygun
180-2026-00030673	OAt3	Ataşehir	Migros	Azadirachtin	0,049	± 0.025	0,024	1	Uygun
180-2026-00030673	OAt3	Ataşehir	Migros	Flupyradifurone	0,044	± 0.022	0,022	0,7	Uygun
180-2026-00030673	OAt3	Ataşehir	Migros	Spiromesifen	0,053	± 0.026	0,027	1	Uygun
180-2026-00030673	OAt3	Ataşehir	Migros	Spirotetramat (toplam)	0,11	± 0.055	0,055	1	Uygun
180-2026-00030674	TAt3	Ataşehir	Şok	Boscalid	0,008	± 0.004	0,004	3	Uygun
180-2026-00030674	TAt3	Ataşehir	Şok	Flupyradifurone	0,006	± 0.003	0,003	0,7	Uygun
180-2026-00030674	TAt3	Ataşehir	Şok	Propamocarb (toplam)	0,007	± 0.004	0,003	4	Uygun
180-2026-00030674	TAt3	Ataşehir	Şok	Pyridaben	0,015	± 0.007	0,008	0,15	Uygun

180-2026-00030674	TAt3	Ataşehir	Şok	Spirotetramat (toplam)	0,038	± 0.019	0,019	1	Uygun
180-2026-00030675	BKa4	Kadıköy	A101	Azoxystrobin	0,14	± 0.07	0,07	3	Uygun
180-2026-00030675	BKa4	Kadıköy	A101	Boscalid	0,008	± 0.004	0,004	3	Uygun
180-2026-00030675	BKa4	Kadıköy	A101	Chlorantraniliprole	0,007	± 0.004	0,003	0,6	Uygun
180-2026-00030675	BKa4	Kadıköy	A101	Cyantraniliprole	0,008	± 0.004	0,004	1	Uygun
180-2026-00030675	BKa4	Kadıköy	A101	Flutriafol	0,053	± 0.026	0,027	0,8	Uygun
180-2026-00030675	BKa4	Kadıköy	A101	Spirotetramat (toplam)	0,014	± 0.007	0,007	1	Uygun
180-2026-00030676	CKa4	Kadıköy	Bim	Flupyradifurone	0,017	± 0.009	0,008	0,7	Uygun
180-2026-00030677	DKa4	Kadıköy	Carrefour	Boscalid	0,008	± 0.004	0,004	3	Uygun
180-2026-00030677	DKa4	Kadıköy	Carrefour	Metaflumizone (toplam)	0,12	± 0.06	0,06	0,7	Uygun
180-2026-00030677	DKa4	Kadıköy	Carrefour	Pirimiphos-methyl	0,032	± 0.016	0,016	0,01	Domateste izinsiz
180-2026-00030678	OKa4	Kadıköy	Migros	— (Hiçbir kalıntı tespit edilmedi)	—	—	—	—	—
180-2026-00030679	TKa4	Kadıköy	Şok	Deltamethrin (cis-deltamethrin)	0,013	± 0.006	0,007	0,1	Uygun
180-2026-00030679	TKa4	Kadıköy	Şok	Cyantraniliprole	0,03	± 0.015	0,015	1	Uygun
180-2026-00030679	TKa4	Kadıköy	Şok	Flupyradifurone	0,05	± 0.025	0,025	0,7	Uygun
180-2026-00030679	TKa4	Kadıköy	Şok	Pirimiphos-methyl	0,007	± 0.004	0,003	0,01	Uygun
180-2026-00030679	TKa4	Kadıköy	Şok	Sulfoxaflor (toplam)	0,005	± 0.003	0,002	0,3	Uygun

Ek-2 Gıda Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Değerlendirmesi

Pestisit kalıntı analiz sonuçları, firma bilgisi içermeksizin TMMOB Gıda Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi ile paylaşılmıştır. Oda, 31 Ağustos 2026 tarihinde aşağıdaki değerlendirmeyi bizimler paylaşmıştır.

Sayın İlgili,

Türk Mimar ve Mühendis Odalar Birliği Gıda Mühendisleri Odası İstanbul Şubesine iletmış olduğunuz ‘Greenpeace Türkiye pestisit analizi’ konulu elektronik postanız Şubemiz olarak incelenmiştir.

Elektronik postanız Ek’inde yer alan 20 ayrı domates ürün numunesine ait muayene ve analiz sonuçlarını içerdiğini beyan ettiğiniz tabloda yer alan değerler ve kimyasal bilgileri dikkate alınarak Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliğine göre değerlendirilmiştir.

Bu değerlendirme adı anılan yönetmeliğin ‘Uygulama esasları’ başlıklı altıncı maddesinde yer alan hükümlere göre yönetmeliğin Ek’inde yer alan ürüne göre pestisit değerlerini içeren tabloya göre yapılmıştır.

180-2026-00030660, 180-2026-00030676 ve 180-2026-00030678 numunelerinin mevzuata en uygun oldukları,

180-2026-00030661 numune kodlu üründe Cyromazine adlı (sinek larvalarını ve yaprak zararlılarını hedef alan bir böcek büyüme düzenleyicisi (IGR) ve insektisit) olan bileşen açısından mevzuata uygun olmadığı gıda olarak tüketilemeyeceği, diğer pestisitlerine ise mevzuata uygun olduğu görüldüğü,

180-2026-00030662 numune kodlu üründe Flonicamid adlı (tarımda özellikle yaprak bitleri (aphids), beyaz sinekler, thripsler ve yaprak pireleri gibi delici-emici böcek zararlılarına karşı kullanılan sistemik bir insektisit (böcek ilacı) etken maddesi) 0.033 ppm düzeyinde tespit edilmesi yasal limit olan 0.5 ppm değerinin altında olduğundan uygun olduğu görüldüğü,

180-2026-00030663 numune kodlu üründe Flonicamid adlı bileşenin 0.023 ppm düzeyinde tespit edilmesinin 0.5 ppm değerinin altında olduğundan uygun olduğu görüldüğü,

180-2026-00030664 numune kodlu üründe tespit edilen değerlerin mevzuata uygun olduğu görülmektedir.

180-2026-00030665 numune kodlu üründe tespit edilen değerlerin mevzuata uygun olduğu görülmektedir.

180-2026-00030666 numune kodlu üründe Lambda-cyhalothrin (Tarımda ve halk sağlığında geniş bir spektrumda kullanılan, sentetik bir piretroid sınıfı böcek ilacı (insektisit) etken maddesi) adlı bileşenin 0.022 ppm düzeyinde tespit edilmesinin yasal limit olan 0.07 ppm değerinin altında olduğundan ve Spirotetramat-enol (spirotetramat adlı sistemik insektisit maddesinin bitki ve böcek bünyesinde dönüştüğü ana aktif metabolittir (biyolojik olarak asıl etkiyi gösteren formudur). Asıl bileşik bitkiye uygulandıktan sonra kimyasal olarak bu enol formuna dönüşerek haşerelerdeki yağ sentezini engeller.) adlı bileşenin 0.006 ppm düzeyinde tespit edilmesinin yasal limit olan toplam 1 ppm altında olduğundan uygun görüldüğü,

180-2026-00030667 numune kodlu üründe Flonicamid adlı bileşenin 0.047 ppm düzeyinde tespit edilmesinin 0.5 ppm değerinin altında olduğundan uygun olduğu görüldüğü,

180-2026-00030668 numune kodlu üründe Spirotetramat-enol (spirotetramat adlı sistemik insektisit maddesinin bitki ve böcek bünyesinde dönüştüğü ana aktif metabolittir (biyolojik olarak asıl etkiyi gösteren formudur). Asıl bileşik bitkiye uygulandıktan sonra kimyasal olarak bu enol formuna dönüşerek haşerelerdeki yağ sentezini engeller.) adlı bileşenin 0.005 ppm düzeyinde tespit edilmesinin yasal limit olan toplam 1 ppm altında olduğundan uygun görüldüğü

180-2026-00030669 numune kodlu üründe Flonicamid adlı bileşenin 0.036 ppm düzeyinde tespit edilmesinin 0.5 ppm değerinin altında olduğundan uygun olduğu görüldüğü,

180-2026-00030670 numune kodlu üründe Chlorfenapyr (böceklerin ve akarların hücrelerinde enerji üretimini (oksidatif fosforilasyonu)

engelleyerek ölümlerine yol açan, pirol sınıfına ait geniş spektrumlu bir böcek ve akar öldürücü (insektisit ve akarisit) madde) adlı yasaklı bileşen tespit edilmiştir ve Spirotetramat-enol adlı bileşenin 0.005 ppm düzeyinde tespit edilmesinin yasal limit olan toplam 1 ppm altında olduğundan bu bileşen açısından uygun olduğu görüldüğü,

180-2026-00030671 numune kodlu üründe tespit edilen değerlerin mevzuata uygun olduğu görülmektedir.

180-2026-00030672 numune kodlu üründe tespit edilen değerlerin mevzuata uygun olduğu görülmektedir.

180-2026-00030673 numune kodlu üründe tespit edilen Spirotetramat-enol adlı bileşenin 0.09 ppm düzeyinde tespit edilmesinin yasal limit olan toplam 1 ppm altında olduğundan bu bileşen açısından uygun görüldüğü,

180-2026-00030674 numune kodlu üründe tespit edilen Propamocarb (tarımda özellikle sebze ve meyvelerde fungal hastalıklarla mücadele etmek için kullanılan sistemik bir karbamat fungusittir) adlı bileşenin 0.007 ppm düzeyinde tespit edilmesinin yasal limit olan 4 ppm altında olduğundan bu bileşen açısından uygun olduğu görüldüğü,

180-2026-00030675 numune kodlu üründe tespit edilen Spirotetramat-enol adlı bileşenin 0.014 ppm düzeyinde tespit edilmesinin yasal limit olan toplam 1 ppm altında olduğundan bu bileşen açısından uygun görüldüğü,

180-2026-00030677 numune kodlu üründe tespit edilen Pirimiphos-methyl (geniş spektrumlu bir organofosfat sınıfı insektisittir (böcek ilacı). Genellikle tarım ürünlerinin depolanmasında, kapalı alanlarda, ahırlarda ve halk sağlığı alanında zararlı böcekleri ve akarları kontrol etmek için kullanılır) adlı bileşenin 0.032 ppm düzeyinde tespit edilmesinin yasal limit olan 0.01 ppm üstünde olduğundan bu bileşen açısından uygun olmadığı görüldüğü,

180-2026-00030679 numune kodlu üründe tespit edilen değerlerin mevzuata uygun olduğu görülmektedir.

Tabloda yer alan ‘Değerlendirme Yapılamadı’ kısımları dışında ürünlerde tespit edilen diğer pestisit miktarlarının ilgili mevzuata uygun olduğu görülmektedir.

Kaynakça

- Rekabet Kurumu. (2012). *Türkiye Hızlı Tüketim Malları (HTM) Perakendeciliği Sektör İncelemesi Nihai Raporu* (2012). Ankara.
<https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/sektor-raporlari/6-hizli-tuketim-mallari>
- Greenpeace Türkiye. (2020). *Soframızdaki Tehlike: Pestisit* (2019).
<https://www.greenpeace.org/turkey/raporlar/soframizdaki-tehlike-pestisit/>
- Rekabet Kurumu. (2023). *Türkiye Hızlı Tüketim Malları (HTM) Perakendeciliği Sektör İncelemesi Nihai Raporu* (2022). Ankara.
<https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/turkiye-hizli-tuketim-mallari-perakendec-28b0d14b05cfed118eb200505685da39>
- Ankara 5. İdare Mahkemesi. (2025). *28 Ekim 2025 tarihli karar*.
<https://www.greenpeace.org/turkey/blog/basardik-251118/>
- Greenpeace Türkiye ve Şık, B. (2025). *Pestisitler ve Çocuklar: Çoklu Kalıntı, PFAS ve Gelişimsel Toksisite*.
<https://www.greenpeace.org/turkey/basin-bultenleri/greenpeace-turkiyeden-pestisitler-ve-cocuklar-raporu-155-urunun-yuzde-61inde-coklu-pestisit-kalintisi-bulundu/>
- Uearthed ve Public Eye. (2025). *AB'de yasaklı pestisitlerin ihracatına ilişkin araştırma*.
<https://www.greenpeace.org/turkey/blog/cifte-standart-avrupa-yasakladigi-pestisitleri-turkiyeye-satiyor/>
- GRAIN. (2025). *Gıda Sisteminde Kurumsal Yoğunlaşma*.
<https://www.greenpeace.org/turkey/blog/gidanin-kontrolu-kimde-pestisitlerden-tek-ellere-uzanan-gida-krizi/>
- Avrupa Komisyonu. (2026). *RASFF (Gıda ve Yem için Hızlı Alarm Sistemi) 2025 verileri*. <https://www.greenpeace.org/turkey/blog/pestisit-karnesi-2025-260112/>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2026). *Türkiye Sağlık Araştırması, 2025*.
<https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/53990>